

Luonnostelua

Blogi/Marko Laihinen

perjantai 29. joulukuuta 2017

Teemu Mäki: Taiteen tehtävä

[Into Kustannus](#) on julkaissut Teemu Mäen esseekokoelman, joka perustuu osittain hänen aiemmin eri yhteyksissä julkaistuihin teksteihin ja luentomateriaaleihin. Kirjaa varten Mäki on pohtinut asioita ja käsityksiään eteenpäin ja lopputuloksena on sisällöltään tursuilevan muhkea 500-sivuinen opus.

Tähän bloggaukseen valikoin väkisinkin hyvin suppean otoksen. Suosittelen mielihyvin kirjan lukemaan ja varsinkin, jos itse askartelea taidealalla työkseen, tai pitää taiteista ns. kuluttajana ja haluaa saada paljon enemmän irti. Mäen essee tarjoavat toki auliisti terävöittävää raapimispuuta omiin ihmis- ja elämäkäsityksiin, arvojen, moraalien ja eettisyyden alueille.

Oma lukukokemus tuotti vinhan määrän merkintöjä marginaaleihin.

Mäki itse monipuolisena taiteentekijänä, kuvataiteen tohtorina ja Aalto-yliopiston professorina olleena pystyy tarjoamaan perusteltuja ja valistuneita näkökulmia eri suunnista taiteeseen. (Kotisivulle löytää [täältä](#).)

*Mitä on? Mitä voisi olla? Miten pitäisi elää?
Mitä on hyvä elämä?*

Kirjan kieli on selkeää ja ymmärrettävää kuten tekijä alussa lupaakin. Kirjan "kiertoajelun" kautta piirtyy näkymää siitä, mistä maisemasta hän itse on kotoisin, ja millainen maailma hänen kokemuksensa ja ajattelun mukaan on. Lukija ei pääse erityisen helpolla, mutta ei ole tarkoituskaan.

Nautittavia siivuja ovat runsaat esimerkit muilta taiteilijoilta eri taiteiden alueilta ja Mäen tulkinnat niihin. Ovat opettavaisiakin.

(Lyhyempi versio [Käytännöllinen utopia](#) -esseestä ja ohessa runsaasti esimerkkejä.)

Mäen kirjoituksissa on myös runsaasti humoristista värettä mukana, ja varsinkaan itseään hän ei säästele ilkkuruisilta huomautuksilta. On kirjassa toki laadukasta vittuiluakin moneen suuntaan.

"Mielestäni olennainen puute nykyajan taiteilijoissa on se, että he saattavat tuntea taiteen hyvin, mutta ovat nolostuttavan tietämättömiä yhteiskunnasta, niistä aiheista, joista he yrittävät taiteen kautta käsitellä."

Teemu Mäki & Kollektiivi: Jouluntorjuntamaalaus / Painting to Exorcise the Xmas with. Kollektiivimaalaus, 210 x 400 cm, 6.12.2009 (Maalarit: Teemu Mäki & Sampsa Indrén, Anna-Liisa Kankaanmäki, Katariina Katla, Malja Ojanen, Nelli Penna, Kukka Ranta + Marsu). <http://www.teemumaki.com/teemumakipaintingdrawingcollectives.html>

Kuvaan liittyen - kulutuskapitalismia Mäki lätkii tiuhaan myös esseillään kuoliaaksi.

Taiteelle Mäki loihee neljä, eri käsityksille ja koulukunnille kelpaavaa yleispätevää päätehtävää.

1. Nautinto. Jokainen vaatii taiteelta nautintoa. Taiteellista nautintoa on kahta vastakkaista lajia: todellisuuspakoista ja todellisuushakuista. Eskapismitaide on Mäen käsityksen mukaan erittäin suosittua - itse hän on luonnollisesti kriittisen taiteen tekijä ja todellisuuden mahdollisimman rehellinen kohtaaja. Nautintotaitojen opiskeluun Mäki patistaa ystävällisen tanakasti läpi eri esseiden.

"Antoisinta taideteoksissa on jännite objektiivisten faktojen ja subjektiivisen kokemuksen välillä, jännite ilmeisten ongelmien ja tulkinnanvaraisten sommitelmien välillä."

2. Keskustelu. Taiteen toinen tehtävä on keskustelun sytyttäminen.

Mäki itse ei usko poliittisesti korrektiin ja näennäiseen keskustelun herättelyyn, vaan ihminen pitää haastaa ja pakottaa miettimään omia näkemyksiään ja omaa osuuttaan siinä katastrofissa, mistä teos puhuu.

(Tähän liittyen; Teemu Mäki on aikanaan tullut taiteilijana kollektiivisesti tunnetuksi nk. kissantappovideosa kautta. Hän ei tätä aihetta yritä väistellä mitenkään, videoteoksen kokonaissisältö ja viestit eivät ole vanhentuneet. Jos haluaa perehtyä tarkemmin mistä siinä kaikessa oli ja on kyse, [Kissa-esseen voi lukea täältä.](#))

"Taide voi kysyä, kannustaa, syyttää, kertoa ja väittää, mutta viime kädessä kaikki taideteoksen sanomiset ovat vain ehdotuksia."

3. Viisauden tavoittelu. Taiteen pitää etsiä tai luoda viisautta.

"Mitä viisauden tavoittelu tarkoittaa taiteessa? Tätä: Parhaimmillaan taide on filosofian ja politiikan erityisen joustava, laajennettu ja kokonaisvaltainen muoto."

"Minusta taiteen ei pidä tyytyä vain "kysymään hyviä kysymyksiä". Taide voi ja sen pitää yrittää myös vastata niihin."

Taide on tietystä mielessä erinomainen tiedonhankintaväline, varsinkin koska se pystyy ulottamaan ajattelun yli sanallisen ilmaisun ja silkan järkeilyn.

4. Tunne-elämän kehittäminen. Taide pyrkii voimistamaan ja monipuolistamaan tunne-elämää - suuri viisaus on siinä, että pyrkii havaitsemaan myös aivan heiveröisiä ja hiljaisia tunne-elämän liikahtuksia ja nauttimaan myös niistä. Onnellisuutta Mäki tahtoo ihmisille lisää.

Itse tulkitseen tätä niin, että nimenomaan taiteen avulla on mahdollista virittää omaa kokemus-ajattelumaailmaansa loputtoman hienovireiseksi, ja se taas on eräs tekijä millä kykenee säilyttämään terveellisen uteliaisuutensa elämää ja sen ilmiöitä kohtaan. Tietoinen kehitystyö tunteiden ja tunne-yhdistelmien kanssa on tärkeää, sillä tunteilla on taipumus latistua varsinkin keski-ikään lässähtäessä, koska silloin suurinpiirtein kaikki alkaa olla jo kertaalleen nähtyä ja koettua. Tämä toki lähestyy mindfulnessin ja buddhalaisuuden tietoisenaolemisen periaatteita, mutta taide monipuolisesti nautittuna on kieltämättä erityisen hyvä virike ja alkuamentaja. Itseään ei vaan saa päästää helpolla, on mentävä mukaan aidosti, rehellisesti.

Lopuksi vielä kunnon paksu fragmenttisiivu eksistentialismia.

"Kuolevaisuuden ansiosta tuntuu. Kuolevaisuus on kaiken intohimon ja kaikkien arvojen alkulähde. Jollakin tavalla kuolemaa on siis syytä arvostaa, ehkä jopa rakastaa ja ylistää, vaikka se vaikeaa onkin. Minä yritän sitä, vaikka olen tuomittu ainakin osittain epäonnistumaan. Osaan selitellä kuoleman parhain päin ja kaverikseni kainaloon mitä taidokkaimmin filosofisin piruetein, mutta kuolemanpelko ja muu kuolemaan liittyvä ahdistus ja vitutus eivät tietenkään silti kokonaan katoa. Olen iloinen kuolevaisuudestani, mutta kuolen mieluummin aina joskus myöhemmin, en koskaan tänään."

Tähän aihepiiriin liittyen, vielä vinkkaus Teemu Mäen tuoreimpaan runoteokseen [Äidin oma](#).